

Hoe is het na zeven jaar met „VU voor Vietnam”?

„Vietnam heeft van begin af aan gezegd: wij willen graag met jullie samenwerken maar we willen geen buitenlandse deskundigen voor langere duur in Vietnam. Dat is een manier van ontwikkelingssamenwerking die ik verder niet ken. We gingen er elk jaar twee, drie weken heen en werkten de rest van het jaar fulltime hier. In ontwikkelingshandboeken lees je juist dat je er heen moet gaan, er twee jaar moet zitten akkultureren en dat je dan pas iets goeds kunt gaan doen. Bij ons was het totaal omgekeerd. En we hebben ontdekt dat aan deze manier van werken heel positieve kanten zitten. Je wordt een soort stafmedewerker voor allerlei problemen van de revalidatie-mensen daar. Bij voorbeeld: hoe maken we ons eigen amandelzuur, wat kan je doen aan geluidsoverlast in dovenscholen, welke lokale houtsoorten zouden we voor protheses kunnen gebruiken, of welke revalidatie-vakken hebben jullie binnen je medische opleiding? Dat betekent dat je ontzettend flexibel hebt moeten zijn. Zeer afwisselend, je wordt er gek van en je komt met steeds andere mensen in aanraking. Als „stafmedewerker” van de Vietnamese organisatoren was het uitstekend om hier in Nederland te zitten. Hier kan ik de telefoon pakken en alles te weten komen. Dat had daar nooit gekund. Dat is een van de belangrijkste redenen waarom ik er nooit spijt van gehad heb om hier in Nederland te blijven en van hieruit te helpen de revalidatie in Vietnam op poten te zetten. Het gevolg is dat we beter dan wie ook weten wat in alle schakeringen de problemen zijn als je in een ontwikkelingsland revalidatie op poten wilt zetten. En dat we heel zorgvuldig transkultureel hebben leren praten.”

door Maarten van Dullemen

Drs. Wilbert Nieuwstraten praat over de ervaringen van „**VU voor Vietnam**” waarvan hij de koördinator was tot hij in begin 1980 door Marcel Meijer werd opgevolgd. De wortels van „VU voor Vietnam” gaan terug tot de massale Amerikaanse bombardementen, Kerstmis 1972, nu bijna tien jaar geleden. Maar het duurde jaren voordat er contact met de Vietnamezen tot stand kwam en de universitaire samenwerking kon beginnen. Een samenwerking die een aantal opmerkelijke resultaten heeft opgeleverd, niet alleen voor en in Vietnam, maar ook op het gebied van methode-ontwikkeling van kennisoverdracht.

Wilbert Nieuwstraten: Na de Kerst-bombardementen ging er een golf van emotie door Nederland. Aan de universiteiten kwamen commissies die moesten bestuderen hoe de hulp aan de zo getroffen bevolking van Vietnam georganiseerd moest worden. Zo ook aan de VU en men koos voor revalida-

tie omdat de VU daarin een naam had. Er werd het verbazingwekkende bedrag van 160.000 gulden ingezameld voor de revalidatie-afdeling van het ziekenhuis dat het Medisch Comité Nederland-Vietnam toen op poten aan het zetten was. Om dat geld goed te besteden moest het nodige denkwerk gedaan worden. Als het een gynaecologie-afdeling was geweest dan had iedereen geweten wat er gestuurd moest worden maar zodra het om revalidatie ging wist niemand hoe het moest, zeker niet in zo'n getroffen gebied, in een cultuur waar niemand ooit van gehoord had. Ik heb een zodanige inventaris ontworpen dat er zoveel mogelijk kennisoverdracht in de materialen zelf aanwezig was. Aangepaste technologie was de andere lijn bij het vaststellen van de inventaris. De inventaris vertrok en het probleem was daarmee achter de rug.

Taalloze film

Maar de commissie had niet gezegd:

„organiseer een eenmalige actie, maar organiseer hulpverlening.” Dus werden er brieven naar Vietnam geschreven — het was inmiddels 1975 — dat we tot langdurige wetenschappelijke samenwerking wilden komen. Van 1975 tot eind 1976 hebben we op antwoord op die brieven gewacht, maar er kwam geen antwoord. Achteraf is begrijpelijk waarom. Revalidatie valt onder het ministerie van Sociale Zaken, een klein ministerie. Maar onze brieven waren gericht aan het ministerie van Volksgezondheid, aan mensen in het Zuiden, waarmee vanuit Nederland al langer contact bestond. Iedere drie maanden werd ik ontslagen en

„Elke drie maanden werd ik ontslagen en weer aangenomen”